

מסורת הש"ס

א) והשתא קס"ד להמלוה את חבריו בעדים זר"ך לפרעו בעדים ואין נאמן לומר פרעתי כיון דלית ליה מגו ומסיק דק"ל דל"ס לפרעו בעדים ונאמן לומר פרעתי אפילו בלא מגו. ת"י, א) ב"ב קע. שבועות א) ונעין קדושין מג.; א) גיטין נא: שבועות מב.; ד) שם, א) גיטין נא: ב"ק קז. שבוות מב: ב"מ ג., א) דף נא: א) א) משות כב.; א) ג' דף א. ב"י כ"י, א) ונחמס' ב"ק קז. ד"ה עירוב וכו' האריכו טובא.

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה דסתם וכו' כפני נכתב ובפני נחתם דאין עדים:

האשה שנתארמלה

פרק שני כתובות

יח.

וּלְיוֹסִי מִנֵּה לְיוֹסִי מִמֶּךָ. מלמיה דר' יהושע דאשמועינן דמודה היכא דאין שור שחוט לפניך מאי שנא דאשמועינן בקרקע ואינטריך למתנייה בצבזיו משום סיפא לנקוט מלמיה במטלטלין ולישמעינן בדדיה גופיה: **נאמן.** מדאורייתא בלא שבועה: **וניסני מודה ר' יהושע כו' והאכלסיו**

דסתם יהודה וגליל כשעת חירום דמו ^אוּלְיִתְּנִי מודה רבי יהושע באומר לחבירו מנה לויתי ממך ופרעתיו לך שהוא נאמן משום דקא בעי למיתני סיפא אם יש עדים שהוא לזה ממנו והוא אומר פרעתיו אינו נאמן וזה ^בקִיַּימָא לן ^אהמלוה את חבירו בעדים אינו צריך לפרעו בעדים וליתני מודה ר' יהושע באומר לחבירו מנה לאביך בידי והאכלתיו פרם שהוא נאמן אליבא דמאן אי אליבא דרבנן הא אמרי משיב אבידה הוי אי אליבא דרבי אליעזר בן יעקב הא אמר שבועה בעי דתניא ^ברבי אליעזר בן יעקב אומר פעמים שאדם נשבע על מענת עצמו כיצד מנה לאביך בידי והאכלתיו פרם הרי זה נשבע וזהו שנשבע על מענת עצמו וחכמים אומרים ^באינו אלא כמשיב אבידה ופטור ור' אליעזר בן יעקב לית ליה משיב אבידה פטור אמר רב בטוענו קמן ^גוהאמר מר ^גאין נשבעין על מענת חרש שומה וקמן מאי קמן גדול ואמאי קרי ליה קמן דלגבי מילי דאביו קמן הוא אי הכי מענת עצמו מענת אחרים היא מענת אחרים והודאת עצמו כוליה מענתא הכא בדרבה קמיפלגי דאמר רבה^ה מפני מה אמרה תורה מודה מקצת הטענה ישבע חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו והאי בכולה בעי דלכפריה והאי דלא כפר ליה משום דאין אדם מעיז פניו הוא ובכולה

ישבע מפני תיקון העולם ואית ספרים דגרסי הכי צהדיא ואין נראה לרבינו יצחק דמשיב אבידה פטור מדאורייתא מטעם מגו ולא מכח

לא

ההיא משנה פריך אלא פריך וכי לית ליה מגו וכן משמע צהניקין (גיטין דף נא. וסז) דפריך ולית ליה לרבי יצחק המואל מציאה כו' ומשני הוא דאמר כר"א בן יעקב דאמר פעמים שאדם נשבע וכו' ופריך ור"א בן יעקב לית ליה משיב אבידה פטור והשתא אי מכח ממתי' פריך הוה ליה למימר ולית ליה לר"א בן יעקב המואל מציאה כדקאמר ארבי יצחק ועוד כיון דמשני הוא דאמר כר"א בן יעקב א"כ רוצה לומר דר"א פליג אמתניתין א"כ מאי פריך ור"א בן יעקב לית ליה משיב אבידה פטור אין הכי נמי דלית ליה אלא מכח מגו פריך כדפרישית: **אֲלֵא הֲבֵא בדרבה קא מיפֿלגי**. פירש בקונטרס לעולם בטוענו קמן ודקא קשיא לך הא אין נשבעין על טענת קטן ה"מ צבא בטענת עצמו אבל צבא בטענת אצוי טענה חשובה היא וכי תימא מ"ט דרבנן דאין סברא לומר דסברי דלף צבא בטענת אצוי לית ביה ממשא אלא דדרבה קמיפלגי ונראה דמשום דקרי ליה טענת עצמו דחקו להעמיד בטוענו קמן אבל קשה דעיקר החירון חסר מן הספר ועוד דבהגזל קמא (ב"ק דף קו: וסז) ממעטינן נתנו כשהוא קטן ותצטו כשהוא גדול עד שתהא תציעה ונתינה שוין בגדלות וה"ה דמהאי קרא ממעט נתנו כשהוא גדול ותצטו כשהוא קטן דהיינו כגון שנתן לו אצוי ותצטו בקטנות ונראה דה"פ לעולם בגדול מיירי אלא לא תימא דקרי ליה טענת עצמו משום דהודאת עצמו היא אלא דדרבה קמיפלגי ולרבנן דסברי דצבזי דצבזי מעיז טענת עצמו היא וסי' קרא^ז רצ"א פועמים שאדם נשבע על מה שאתם מחשיצים טענת עצמו אבל לדידי דאינו מעיז טענת אחרים היא וצסקו שבועת הדיינין (שבועות דף מב. וסז) דמתן אלב נשבעין לקטן ומפרש צבא בטענת אצוי ורצ"י היא ההוא קטן נמי לאו דווקא אלא גדול וקרי ליה קטן משום דלגבי מיילי דאצוה קטן הוא כדמפרש הכא וקשה קצת דהוה ליה לאקשווי ולשנויי אמתניתין דהתם כמו שמקשה על רב דצבההיא שמעתא גופה לא מקשה על המשנה אלא על רב: **מַפְנֵי מַה אָמְרָה תּוֹרָה מוֹדָה מִקְצַת הַטַּעֲנָה יִשָּׁבַע**. אפילו לרבנן דר"ש דלא דרשי טעמא דקרא קא צעי רבה שפיר מפני מה אמרה תורה כו' דאמאי לא מהימן בלא שבועה צמגו דאי צעי כפר הכל אז נילף מהכא דלא אמרינן מגו ומשני דאין זה מגו דאין אדם

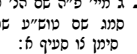
מעיז לכפור ואף על גב דצפרק שבועת הדיינין (סז דף מ:) אמרינן צכופר הכל משציעין אותו שבועת היסת משום דחזקה אין אדם תוצע אלא אם כן יש לו ופריך אדרבה חזקה דאין אדם מעיז פניו צפני צעל חצוה ומשני דאשתמוטי קמשתמיט אלמא צכופר צכל נמי אדם מעיז לכפור דאשתמוטי קא משתמיט כמו צמודה מקצת מ"מ קאמר הכא שפיר חזקה דאין אדם מעיז לכפור הכל כל כך ולא הוי מגו דיותר צרין הוא מודה במקצת הטענה דאינו מעיז כל כך אבל אין לפרש דרבה אמא לפרושי מפני מה אמרה תורה מודה מקצת ולא כופר הכל וקאמר חזקה דאין אדם מעיז לכך נאמן כשכופר הכל דאם כן במקום שיכול להעזי אפילו כופר הכל חייב וצסקמוך אמרינן איפכא לרבנן דצבזי מעיז ופטור אף מודה מקצת הטענה משום דמשיב אבידה הוא מגו דאי צעי כפר הכל ואם תאמר ומנלן דכופר הכל פטור וליכא למימר מדאכטריך קרא לחייב שבועה צעד אחד מכלל דכופר הכל פטור דהא אינטריך להיכא שמעידים שגזב לו והוא אינו יודע אלא י"ל דגזירת הכתוב היא דכי הוא זה משמע דצעינן כפירה והודאה ועוד מודה מקצת יש להשציעו שחיצי לו ממון שהודה ועל ידי כך מגלגל עליו שבועה כעין גלגול אבל כופר הכל נסתלק לגמרי ממנו: **חֲזֻקָהּ אִין אָדָם מַעֲזִי פָּנָיו**. לא כמו שפי' בקונטרס צהגזל (ב"ק דף קז.) דאין אדם מעיז לפי עששה לו טובה שהלוהו אבל צפקדון מעיז דאם כן צפקדון מודה מקצת נמי יהא פטור צמגו דאי צעי כופר הכל וצכל דוכתא משמע דמודה מקצת חייב צפקדון גבי עשר גפנים טעונות מסרתי לך כו' (שבועות דף מב:) דמשמע דלייירי צפקדון וגבי סלע הצוליתני עליו ושתים היה שזה (שם מג.) וגבי מציאה נמי אמרי' צהניקין (גיטין נא. וסז) דמודה מקצת חייב ולא מהימן צמגו אלא אור"מ דהיינו כגון חזקה שאין האשה מעיזה פניה צפני צעלה שאין לאדם פנים לכפור הכל וריצ"א פי' אין אדם מעיז היכא שחצירו מכיר בשקרו ואין להאריך"י:

דסתם יהודה וגליל כשעת חירום דמו. תימא דצריש גיטין (דף ד: וסז) מתן דצארכן ישראל אל"ל צפני נכתב וצפני נחתם אפי' מיהודה לגליל משום דליכא עולי רגלים וצתי דינין ועדים מצויין לקיימו ויש לומר דהתם האשה מחזרת אחר עדי קיום אע"ג דיהודה וגליל כשעת חירוס דמי תמלא עדי קיום כיון דליכא עולי רגלים אבל המחזיק אין רגיל לחזר אחר עדי מחאה ואם תאמר התם ^אדלמר שאני צני ממחא דניידי זרריך לומר אפי' צאותה שזונה צפני נכתב ^א דאין עדים מצויין לקיימו אטו צמחאא לא תועיל מחאה שלא צפניו וי"ל דהתם דרך הליכתן מן העיר כששמעו מחאה רגילות הוא לומר פלוני מיחא ושומעין אחרים עד שנשמע הקול למחזיק אבל גבי גט אין רגיל שיאמרו צהליכתן אנו חתמנו על הגט ^אנא מכירין אנו חתמימת עדים החתומים]: **אִין צָרִיךְ לִפְרֹעַו בְּעֵדִים**. ואם תאמר למאן דאמר זרריך לפרעו צעדים תקשי ליה מתניתין דהכא דליתני מנה לך צידי ויש לומר דפלוגתא דתנאי היא צפרק שבועת הדיינין (שבועות דף מא:) אי נמי דלא חשיב לה פירכא דניחא ליה לאשמועינן דאין מחזיקין צנכסי קטן ואם תאמר מאי משני אכתי ליתני ואם יש עדים ואמר לו אל תפרעמי אלא צפני פלוני ופלוני אינו נאמן וי"ל דלא היה רוצה להאריך צלשזנו אז שמא מילתא דפשיטא הוא: **אֲיֵא אֵלִיבָא דרבנן הא אמרי משיב אבידה הוי**. כדמסיק דצבזי מעיז וא"כ לא מצי למיתני ואם יש עדים אינו נאמן דלעולם נאמן צמגו דאי צעי אמר פרעתי הכל דצבזי מעיז ומעיז: **וְרַבִּי אֵלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב לִית לִיה מְשִׁיב אֲבִידָה פֶּטוּר**. פי' צקונטרס התנן המואל מציאה לא

למכפר ביה, והכי דמודה מקצת כבולה צעי למכפריה והא דלא כפריה משום דאין אדם מעיז (ב"ק קז).

עין משפט ונר מצוה

יח א מ"י פ"א מהל' מלוה ולוה הלכה א סמוך עשין זה טוש"ע ח"מ סימן ע סעיף א:
יב ב מ"י פ"ד מהלכות טועין וטוענן הלכה ה סמוך שם טוש"ע שם סי' עה סעיף ג:
ב ג מ"י פ"ה שם הל' ט סמוך שם טוש"ע שם סימן טז סעיף א:

מוסף רש"י
דסתם יהודה וגליל. אפילו בשעת שלום, בשעת חירום דמו. שאין שירות מצויות מזו לו, אבל בשאר מלכיות אי איכא חירוס לא הויא חזקה אבל בשעת שלום הויא חזקה דהא שירות מצויות, והאי דקאמר ר' אבא בשעת חירוס שט, הכי קאמר יהודה וגליל הרי הן כשעת חירוס של שאר מלכיות (רש"י ב"ב יח.).

והאכלתיו פרס. והחזרתי לו חצי והחצי צדי, הרי זה נשבע. על השאל (שבועות מג.). ור' אליעזר בן יעקב לית ליה כו'. כמו והיוין זה וי"א לית ליה חששא דתיקון העולם דמשיב אבידה פטור משבועה דל"כ צניק ליה ואלי, והאי נמי כיון דלא צבזי כמשיב אבידה הוא (גיטין נא.) בטוענו קטן. ימוס קטן תוצע (שבועות מג.). אין נשבעין על טענת חרש. כגון שטוענו ברמיזה, דמחש דצבזי חכמים ככל מקום לא דסבר ולא שומע (שם.) אי הכי, דטוענו גדול, טענת עצמו. קרי לה, טענת אחרים היא (שם.) טענת אחרים והודאת עצמו. על שהודה לו שאתם דצבזי ומודה לו שעדיין חייב לו פרס הוא נשבע (שם.) כוליה טענתא טענת אחרים כו'. ולכן נשבעין עליה וצבי האי גוויז מן פלגי רבנן עליה ומי הוה קאמר פעמים שאדם נשבע, כל שנתא כי האי גוואל משמבע (שם.) אלא הבא בדרבה קמיפלגי. ולעולם בטוענו קטן ומשום דאין טענתו חשובה במקום אחר, דכתיב כי ימן איש, קרי ליה הכי טענת עצמו, מיהו הכא טענה היא דהא איכא נתינת איש דמנח נתינת האל הוא בזה, וידיינו דקאמר פעמים, וכי מומא רבנן אמאי פליגי עליה, דדרבה קמיפלגי (שבועות מג.) ולרבנן אפילו לגדול אין נשבעין דמתן בשבועות (נא:) מנה לצבא צידן, אין לו צידי אלא חמשים דינר פטור, וצדרבה פליגי (גיטין נא.) מפני מה אמרה תורה כו'. ולא חשנו כמשיב אבידה לפטור שלא כפר כבולו (ב"מ ג.) אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו. לכפור את הכל, הלך צביול הודאת המקצת אינו נאמן על השאל, דהאי כבולה צעי דלכפריה כו' (גיטין נא.) אז: אין אדם מעיז פניו בפני זה שבושה לו טובה, הלך היכא דכפר הכל פטור משבועה, דאי לאו קושטא צהדיה לא הוה מצי